

Sovittelu (*mediação*) on yksi Portugalissa käytettävistä vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä välimiesmenettelyn (*arbitragem*) ja rauhantuomioistuinten (*juílgados de paz*) rinnalla. Sovittelusta 19. huhtikuuta 2013 annettu laki nro 29/2013 (*Lei da Mediação*) muodostaa Portugalissa sääntelykehiksen sovittelulle muiden vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen joukossa. Siinä vahvistetaan Portugalissa käytävää sovittelua koskevat yleiset periaatteet sovittelun kohteena olevan riita-asian luonteesta riippumatta sekä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvaan sovitteluun, sovittelijoihin ja julkiseen sovitteluun sovellettavat säännökset. Sovittelusta annettu lain mukaan

”sovittelu” (*mediação*) tarkoittaa vaihtoehtoista riidanratkaisua, joka toteutetaan julkisissa tai yksityisissä elimissä ja jonka avulla riidan osapuolet pyrkivät vapaaehtoisesti pääsemään sovintoon sovittelijan avulla;

”sovittelija” (*mediador de conflitos*) tarkoittaa riippumatonta ja puolueetonta kolmatta osapuolta, jolla ei ole määräysvaltaa sovittelun osapuoliin nähden mutta joka auttaa sovittelun osapuolia pääsemään riita-asiaassa lopulliseen sovintoon.

Sovittelun luonne ja sovittelusopimus

Sovittelu on täysin **vapaaehtoista**. Sovittelumenettely on **luottamuksellinen**, ja se voidaan keskeyttää vain oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvistä syistä, erityisesti lapsen edun suojaamiseksi, henkilön fyysisen tai psyykkisen koskemattomuuden suojelemiseksi tai tarvittaessa sovittelussa aikaansaadun sovittelusopimuksen soveltamisen tai täytäntöönpanon turvaamiseksi vain sillä edellytyksellä, että tämä on käytännössä välttämätöntä edellä mainittujen etujen suojaamiseksi. Sovittelustuntojen sisältöä **ei voi esittää todisteena** oikeudessa.

Sovittelusopimus on **täytäntöönpanokelpoinen**, kun

sen kohteena oleva riita on mahdollista sovittaa eikä sopimuksen vahvistamista tuomioistuimessa edellytetä;

osapuolet ovat oikeustoimikelpoisia sopimuksen tekemiseen;

sopimus on saatu aikaan sovittelussa, joka on käyty lain säännöksiä noudattaen;

sopimuksen sisältö ei ole oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen;

sovittelua johtanut sovittelija on merkitty oikeusministeriön ylläpitämään sovittelijaluetteloon. Luettelo on saatavilla [täällä](#).

Toisessa EU-maassa käydyssä sovittelussa tehty sovittelusopimus, joka täyttää edellä a ja d luetelmakohdassa mainitut vaatimukset, on täytäntöönpanokelpoinen, jos sopimus on täytäntöönpanokelpoinen myös kyseisen toisen EU-maan lainsäädännön mukaisesti.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää siviili- ja kauppaoikeudellisissa, perheoikeudellisissa ja työoikeudellisissa asioissa sekä rikosasioissa. Kolmella viimeksi mainitulla alalla on käytössä julkinen sovittelujärjestelmä, ja niillä jokaisella sovelletaan omia sääntöjään.

Rauhantuomioistuimen sovittelupalvelulla (*serviço de mediação*) on toimivalta sovittaa mitä tahansa riitoja, jotka voidaan ratkaista sovittelemalla, vaikkei asia kuuluisi varsinaisesti rauhantuomioistuimen toimivaltaan.

Sovittelijan ohjesääntö

Sovittelusta annettuun lakiin sisältyy sovittelijaa koskeva luku (23–29 §), jossa säädetään sovittelijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Sovittelijan on noudatettava myös [sovittelijoiden eurooppalaista ohjesääntöä](#).

Sovittelijan koulutusta ei tarjota julkisissa oppilaitoksissa, vaan sovittelijat koulutetaan yksityisissä oppilaitoksissa, jotka hyväksyy oikeuspolitiikan virasto (*Direção-Geral da Política de Justiça*) 27. marraskuuta 2013 annetun päätöksen (*portaria*) nro 345/2013 mukaisesti.

Paljonko sovittelu maksaa?

Perheasioiden sovittelussa käytettävän julkisen sovittelujärjestelmän maksu on 50 euroa kultakin menettelyn osapuolelta, seuraavia tilanteita lukuun ottamatta:

Oikeus oikeusapuun on myönnetty.

Asia on siirretty sovitteluun oikeusviranomaisen päätöksellä siviilioikeudellisesta huoltajusmenettelystä annetun lain (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*) 24 §:n mukaisesti.

Asia on siirretty sovitteluun osapuolten vaatimuksesta tai osapuolten suostumuksen perusteella annetulla oikeusviranomaisen tai lastensuojelulautakunnan (*comissão de proteção de crianças e jovens*) päätöksellä meneillään olevan lastensuojelumenettelyn yhteydessä.

Rikosasiassa julkisen sovittelujärjestelmän käyttö on maksutonta.

Työsuohdesovittelussa julkisen sovittelujärjestelmän maksu on 50 euroa kultakin menettelyn osapuolelta, paitsi jos osapuolelle on myönnetty oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

Edellä mainittuihin julkisen sovittelujärjestelmän maksuihin lisätään asianomaiseen järjestelmään kuuluvan **sovittelijan palkkio**, joka on kiinteämääräinen ja jonka suuruus riippuu siitä, saadaanko sovittelusopimusaikaan ja mitä toimenpiteitä sovittelusopimukseen pääseminen edellyttää.

Rauhantuomioistuimessa käytävässä sovittelussa peritään kultakin osapuolelta 25 euron maksu, jos asiassa päästään sovintoon.

Yksityisestä sovittelusta perittävät maksut määrittää osapuolten valitsema sovittelija.

Hyödyllisiä linkkejä

Julkisen sovittelun sääntelystä vastaa oikeuspolitiikan virasto (*Direção-Geral da Política de Justiça, DGPJ*) vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta vastaavan yksikkönsä (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) välityksellä. DGPJ ei varsinaisesti neuvo, miten sovittelijan löytää, mutta se ylläpitää [julkisten sovittelujärjestelmien sovittelijaluetteloita](#). Kun päätös sovitteluun ryhtymisestä tehdään, valitaan sovittelija automaattisesti julkisesta sovittelusta annetun lainsäädännön mukaisesti.

Päivitetty viimeksi: 17/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.